

Tado Dambrausko fotokonkursas tampa tradicija

„Surasti kuo įdomesnę rakursą, nuotrauką padaryti netikėtu rakursu“, – taip trumpai būtų galima apibūdinti karo operatoriaus ir fotografo Tado Dambrausko fotografijos filosofiją. Džiugu, kad jo vardu pavadinto konkurso dalyviai taip pat stengiasi Lietuvos kariuomenę „nupaparaciūti“ kuo įdomiau ir išradingiau. Šiomet antrą kartą vykusiame Tado Dambrausko fotokonkurse nuotraukų gausa ir įdomiais sprendimais itin išsiskyrė mėgėjų grupė, kurių dauguma – kariai.

Trumpa, bet jau istorija

*Domantas Vildžiūnas,
Tadas Dambrauskas
ir Ilona Skujaitė
(A. Pliadžio nuotr.)*

Idėja surengti Tado Dambrausko fotokonkursą kilo praėjus dvejiems metams po jo netikėtos ir staigios mirties. Norėjosi pagerbti ir įamžinti šio karo operatoriaus, sukaupusio unikalų Lietuvos kariuomenės fotografijų ir vaizdų archyvą, atminimą, kuris, nors ir pamažu, pradėjo blėsti. Su idėja surengti Tado darbų parodą ir konkursą atėjau pas Tado kolegas – Domantą Vildžiūną, Alfredą Pliadžį. Jie buvo pirmieji, palaikę idėją ir padėję ją įgyvendinti. Karinės fotografijos konkurso organizavimui mielai pritarė Krašto apsaugos ministerijos (ministras Gediminas Kirkilas maloniai sutiko būti konkurso globėju), Lietuvos kariuomenės vadovybė, organizuojant Tado Dambrausko pagerbimo renginius kartais net iki išnaktų dirbo artimiausi Tado kolegos, daug padėjo įvairių batalionų ir tarnybų kariai bei civiliai.

Pirmasis Tado Dambrausko fotokonkursas startavo 2005 m. birželio 13 dieną. Pirmasis

konkursas sulaukė didelio susidomėjimo – nuotraukas atsiuntė 55 fotografai, jie varžėsi atskirose karių ir civilių kategorijose, konkursui buvo atsiųsta apie 200 nuotraukų. Konkurso globėjas krašto apsaugos ministras Gediminas Kirkilas per parodos atidarymą fotografus paragino Lietuvos kariuomenę, kaip įdomų objektą, fotografuoti ir toliau.

Šiomet Tado Dambrausko fotokonkursas jau tapo tradicija. Antrą kartą Krašto apsaugos ministerijos surengto T. Dambrausko fotokonkurso tikslas – propaguoti karinę fotografiją, paskatinti kariškius ir civilius kurti kariuomenės fotografijos metraščių ir pagerbti Lietuvos kariuomenės fotografo ir operatoriaus vyresniojo seržanto Tado Dambrausko atminimą. Šiomet jame dalyvavo 60 autorių, atsiųsta beveik keturi šimtai nuotraukų. Šį kartą atskirose kate-

gorijose varžėsi fotografai profesionalai ir mėgėjai. Itin gausi ir įvairi buvo mėgėjų grupė, kurios daugumą sudarė kariai, nes jie turi unikalių galimybių patekti ten, kur kitiems įkišti nosį tiesiog neįmanoma, pvz., misijose Pakistane, Afganistane. Konkurse atsirado nemažai naujų veidų, aktyviausiai konkurse dalyvavo KASP Dragūnų mokomojo bataliono ir Antrosios provincijos atkūrimo grupės (PAG-2) kariai. Deja, šiemet atsirado ir nesąžiningas konkurso dalyvis: KOP Oro gynybos bataliono karys kpt. Saulius Sendžikas atsiuntė svetimą nuotrauką, pasirašytą savo pavarde, kuri pateko į parodą. Melagystė išaiškėjo, už šį poelgį konkurso organizatoriai nusprendė kapitoną diskvalifikuoti.

Šiemet geriausius konkurso darbus ir nugalėtojus atrinko fotomenininkų komisija. Komisijai vadovavo Lietuvos kariuomenės vadas gen. mjr. Valdas Tutkus, nariai: fotografijos ir kino kritikas Skirmantas Valiulis, Lietuvos fotomenininkų sąjungos valdybos atsakingasis sekretorius Stanislovas Žvirgždas ir režisierius Domantas Vildžiūnas. Fotografijos vertinimui buvo pateiktos nenurodant autorystės. Konkurso prizinis fondas – 15 tūkst. litų, savo prizą įsteigė ir kariuomenės vadas generolas majoras Valdas Tutkus.

Tado Dambrausko konkurso reikalavimai neriboja temų, todėl parodoje ir kataloge publikuojamos fotografijos – puiki galimybė pamatyti Lietuvos kariuomenę iš įvairių pusių. Nuo-

Su-27. Aštuonios dienos po Rusijos naikintuvo Su-27 avarijos Lietuvoje. Alfredas Pliadis (Krašto apsaugos ministerija). Fotografų profesionalų grupėje laimėjo I vietą.

traukose įamžintos visos Lietuvos kariuomenės rūšys – sausumos, oro, lauko pajėgos, taip pat įvairių pratybų, švenčių, kariškos buities ir laisvalaikio akimirkos. Itin daug buvo pateikta nuotraukų apie Lietuvos karių tarnybą tarptautinėse operacijose.

Konkurso paroda keliaus po įvairius karinius dalinius, virtualią galeriją galima pamatyti ir Krašto apsaugos ministerijos tinklalapyje (www.kam.lt).

Nugalėtojai

Fotografų profesionalų grupėje trečiąją vietą iškovoję „Alytaus naujienų“ fotografė Zita Stankevičienė už nuotrauką iš jaunųjų karių stovyklos Nemunaityje, antrąją – Jonas Dovydenas, fotografas iš JAV, už nuotrauką apie Lietuvos karių tarnybą Afganistane, pirmąją – Krašto apsaugos ministerijos fotografas Alfredas Pliadis už Lietuvoje sudužusio Rusijos naikintuvo Su-27 nuotrauką.

Mėgėjų grupėje trečioji vieta atiteko Danijos karių jūrų pajėgų akademijos kariūnui Remigijui Zabelai už nuotrauką iš paieškos ir gelbėjimo sraigtasparnio Mi-8 ir fregatos F12 „Aukštaitis“ pratybų, antroji – Afganistano Goro provincijos atkūrimo grupės antrosios pamainos majorui Albertui Dusevičiui už nuotrauką iš Afganistano, pirmoji vieta – Žvalgų mokyklos instruktoriui viršilai Ernestui Kuckailiui už meniškai užfiksuotas misijos akimirkas.

Specialusis Tado Dambrausko fotokonkurso už netradicinį žvilgsnį į tradicinį paradą atiteko „Lietuvos žinių“ fotografui Ramūnui Danisevičiui už netradicinį žvilgsnį į tradicinį paradą. Kariuo-

menės vado prizas (daiktinė dovana) atiteko Krašto apsaugos ministerijos operatoriui jaunesniajam seržantui Lukui Kalvaičiui už fotografo portretą aguonų lauke Afganistane.

Tadą Dambrauską prisimenant

Tadas Dambrauskas Krašto apsaugos departamente pradėjo dirbti 1990 metais, netrukus buvo paskirtas Vilniaus operatyvinės grupės instruktoriumi-metodininku. Vėliau dirbo žurnalo „Karys“ fotografu, brigados „Geležinis Vilkas“ ir Krašto apsaugos ministerijos operatoriumi. Jis sukaupe unikalių nuotraukų ir vaizdų archyvą – fiksavo Lietuvos kariuomenės raidą nuo Sąjūdžio žaliaraiščių iki modernios NATO kariuomenės.

Dirbdamas Tadas Dambrauskas nevengė rizikos ir netradicinių sprendimų, dėl gero kadro buvo pasiryžęs pralaužti bet kokius ledus. Jis pirmasis ir vienintelis kariuomenėje filmavo parašiuotinius prisirišęs prie lėktuvo sparno, nuolat leisdavosi į ilgus ir sudėtingus žygius kartu su kariais, fiksavo pirmųjų tarptautinių lietuvių misijų akimirkas Balkanų regione ir Afganistane. Optimizmo ir gero humoro jausmo nestokojusio Tado objektyvas per trylika metų fiksavo ne tik pratybų, iškilmių, misijų akimirkas, bet ir linksmus karių kasdienybės vaizdus. Jo reportažai yra unikalūs ir ne kartą buvo rodomi televizijų, nuotraukas spausdino ne tik Lietuvos, bet ir užsienio žurnalai, laikraščiai.

Ilona Skujaitė

Tado Dambrausko
fotokonkurso iniciatorė ir koordinatore

**Momentas. Paradas
Vilniuje.**
Ramūnas Danisevičius
(„Lietuvos žinios“).
Laimėjo specialųjį prizą.

Žengia kariai

Komisijos nario Skirmanto Valiulio komentaras

„Karys“ ir „Trimitas“ buvo mano mėgstamiausi vaikystės žurnalai. Jie krūvom gulėjo tėvų namų palėpėje, tad vasarą, lietui barbant į stogą, galėjai įsikniaubęs vartyti tolstančio laiko fotografijas, ypač puikias viršeliuose, kai troboj ant stalo gulėjo tik pilkutė „Tiesa“. Daug vėliau, kai jau pats sukolekcionavau iš naujo, ką skaitydavau vaikystėje, sužinojau, kad fotografavo tai šauliška ir kariškai spaudai žymiausi prieškario fotografai, manyčiau, dar ir dabar kaip reikiant neįvertinti ir neištirti.

Tad miela buvo antrajame fotokonkurse „Lietuvos kariuomenė fotografijoje 2006“ aptikti senojo, juodai balto stiliaus fotografijų. Norėtusi manyti, kad jos neatsitiktinės ir kad kada nors pavyks ir parodoje, ir kataloge pamatyti senųjų fotografijų kario tema retrospektyvą. Dabar, žinoma, viskas spalvota ir net spalvinga, ypač kai konkurse dalyvauja tokie spaudos fotografijos vilkai, kaip R. Danisevičius ar A. Pliadis. Pasikeitė karių apranga, technika, išsiplėtė geografija – iki Afganistano.

Ten jau antrą kartą pabuvojęs puikus fotoreporteris, mūsų tautietis iš JAV Jonas Dovydenas pateikė konkursui itin stiprią kolekciją.

Pažymėtina, kad ir pernai, ir šiemet vyrams nenusileido moterys, nors jų ir nedaug. Zita Stankevičienė iš Alytaus laimėjo trečiąją vietą, pirmąsias dvi užleido A. Pliadžiui ir J. Dovydenui. Z. Stankevičienė yra netikėtų akimirų ir nuotaikų meistrė, gerai įvertinta ir tradiciniuose spaudos fotografijos konkursuose.

Pasiteisino mėgėjų atskyrimas nuo profesionalų, nes konkurencija vis dėlto nevienoda. Bet ir čia buvo iš ko rinktis. Pasigedau tik fotografijų iš Irako, o Lietuvoje – išradingesnių, meniškesnių portretų. Netikėtais fotografiniais sprendimais, geru lygiu išsiskyrė Ernesto Kuckailio darbai, įvertinti pirmąja vieta. Kitų vietų laimėtojai – A. Dusevičius ir R. Zabiela jas užkariavo irgi ne su viena fotografija, tai leidžia tikėtis, jog jie nebus atsitiktiniai fotokonkurso dalyviai. Smagu buvo dirbti žiuri komisijoje, kurioje kiekvienas jautėmės kaip generolas majoras Valdas Tutkus, bet kariuomenės vado prizą jis turėjo išrinkti pats. Visi darbai buvo apžiūrėti iš visų pusių ir linkėta, kad kitą kartą fotografijomis nukrautas stalas būtų dar ilgesnis.

Du ginklai.

Fotografuota Irako karo akademijoje.

Vrš. Ernestas Kuckailis (Žvaigų mokykla). *Fotografų mėgėjų grupėje laimėjo I vietą.*